

EEN GEVAARLIJK SCHEMERGEBIED

Sinds zijn verkiezing, afgelopen in mei, heeft paus Leo in grote lijnen het beleid van zijn voorganger voortgezet. Vanuit zijn diepe verbondenheid met Christus pleit hij voor wereldwijde sociale gerechtigheid, voor het behoud van Gods schepping en heel bijzonder voor de vrede in onze wereld. De Kerk geldt als een *soft power*. Weliswaar heeft de paus geen leger of andere machtsmiddelen maar zijn vredesboodschap wordt gehoord in alle regeringscentra. Als een van de weinige morele leiders op wereldniveau klinkt zijn stem, niet alleen bij katholieken, maar ook bij velen buiten de Kerk. Toch lijken de machten van deze wereld een andere richting uit te gaan. In vele hoofdsteden zetelen autocraten die inzetten op de vergroting van hun invloedssfeer. De VS spreken openlijk over een overname van Groenland; Rusland wil minstens een deel van Oekraïne annexeren en China blijft aanspraak maken op Taiwan. Om hun verlangens kracht bij te zetten worden de uitgaven voor wapens alleen maar hoger en hoger.

Afschrikking?

Bekend is de uitdrukking: *wie vrede wil, moet zich voorbereiden op oorlog*. Deze spreuk wordt toegeschreven aan de Romeinse schrijver Vegetius (4^{de} eeuw na Christus). Als je vrede wil behouden moet je sterk en goed voorbereid zijn. Het gaat dus in de kern om veiligheid door kracht. Afschrikking moet voorkomen dat anderen je aanvallen. Voorstanders van dit principe stellen dat zo zelfverdediging mogelijk is en veiligheid en stabiliteit worden gerealiseerd. Wie nadenkt beseft dat er de nodige haken en ogen aan dit standpunt zitten. Een voortdurende vergroting van de wapenvoorraad bevordert een wapenwedloop. Een dollar of een euro kan maar één keer worden uitgegeven. De middelen die worden ingezet voor defensie kunnen ook worden ingezet voor onderwijs, zorg, het klimaat of het terugdringen van armoede in onze wereld.

Stemming in eigen land

In ons goede vaderland waait de laatste tijd dezelfde wind. Tijdens de top van de NAVO, eind juni in Den Haag, is, onder de druk van de VS, afgesproken dat stap voor stap de uitgaven voor defensie worden verhoogd tot 5% van wat wij gezamenlijk verdienen. De militaire uitgaven stijgen de komende jaren met vele miljarden. Op de televisie verschijnen gelikte spotjes waarbij jongeren worden uitgenodigd zich te melden als militair. De filmpjes tonen een vrij aantrekkelijk beeld van een loopbaan in het leger. Maar tegelijk weten wij dat als de moderne wapens daadwerkelijk worden ingezet apocalyptische beelden te zien zullen zijn. Oorlog betekent dood en verderf, vernietiging en onvoorstelbaar veel verdriet.

Geen oorlog, geen vrede

Westerse deskundigen stellen dat wij in een schemergebied van geen oorlog maar ook geen vrede zijn terechtgekomen. De meeste waarnemers verwachten niet direct dat Russische troepen in onze achtertuin zullen staan. De militaire prestaties in Oekraïne laten zien dat de Russen, ondanks vele doden en gewonden, geen deuk in een pakje boter kunnen slaan. Maar er wordt wel gewaarschuwd voor allerlei ondermijnende activiteiten. Onze huidige samenleving is natuurlijk ontzettend kwetsbaar geworden. Als het zou lukken om de elektriciteitsvoorziening uit te schakelen ligt het hele land plat. En als er langdurig geen water meer uit de kraan komt, zal de paniek groot zijn. Ik hoop dat naast alle machtsvertoon en wapenproductie diplomaten in stilte proberen bruggen te slaan. Zeker zullen ook de diplomaten van het Vaticaan achter de schermen spanningen proberen te verminderen. Paus Leo roept alle gelovigen en mensen van goede wil op, de weg van de vrede te gaan. Wij leven in een gebroken wereld en mensen zijn tot afschuwelijk kwaad in staat maar als oorlog uitbreekt, zullen er alleen maar verliezers zijn.